

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD", Constantinople

Téléph. St. 865

XXIème ANNÉE

1 Mars 1926 — No 199

اجتہاد

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

ورکيا ايجون ۲ ، خارج ايجون

۳ ، اعلا کاغديسي ۵ ليرادر

اداره خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد » ہوی

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنہ

نومرو ۱۹۹ - ۱ مارٹ ۱۹۲۶

بیڈیکمیشیل

جیب ساعتربنک تاریخی

سندھن باشقہ ساعت تقسیمزده دیکشمش اولوق اعتبارله، بوکون اون ایکی دما غلامه سیله محتویاتی بیکری درده ابلاغ ایتمیکم جیب ساعتربنک تاریخندن بحث ایتمی قالد دن خالی کوزمیزور.

جیب ساعتربنک موجدی کی زمان و مکان ایجاددی ده مجهولدر. بوخصوصده معلوم اولان جهت، اون آلتنجی عصرک نهایتله اون آلتنجی عصرک بادیتمده پارس و نوره بهرغده ساعت قابریقلمی موجود اولماسیدر. فقط اوزمان بایلان ایلیک جیب ساعتربنک مختلف شکله و مختلف جسامتده اولقله برابر پک ابتدائی برحاله ایدی. بوساعتربنک قابری و قابلقلمی اکثریا پک قیمتدار اولقله برابر علی العموم اوقاتی پک تقریبی برصورتده کوستریرلردی. اون آلتنجی عصرک اورتالریته دوغرو موجدی بللی اولمایان ساعت لکندهنسک ایجاددی ایلیک برخطوة ترقی اولدی. ۱۶۷۵ تاریخنده ایسه، هوئیکنس اسمند برصنمتکار طرفندن حلزون زنبک تربیاتی کشف اولوندی. بوندن برسنه صوکرده ده (لوندره) نک (بورلاو) (قور) و (طوبسون) اسمنده اوج مشهور ساعتجینی طرفندن عینی زمانده اولقی اوزره جیب ایچون چالار ساعت ایجاد ایدلدی. حتی اوزمانکی انکله قرالی ایکنجی شارل، فرانسه قرالی اون دردنجی لوییه بویه چالار برجیب ساعتی هدیه ایددی. سیلیندرلی جیب ساعتربنک ده غراهام طرفندن ایجاد اولنوب ۱۷۵۸ دن اعتباراً تعمه باشلادی. بوکونکی باصعی و آختارلسز جیب ساعتربنک ایسه اون دو قوزنجی عصرک نصف اولنده اعمال ایدیلکه باشلامشدی.

بطالزله و برکوسی

مملکتیزده وضع ایدیلکده اولان شخصی و برکینک بکارلره حائد شرائطی مناسبته قارئلرمز بکارلی ویرکیسی حقتده بر آرز معلومات ویرمک ایستز: بو ویرکینک اک شایان دقت شکلی، آمریقاده آرژانتین جمهورینی اقسامندن بر مملکتده تطبیق ایدیلکده در. اوراده بکارلر خصوصی برویرکیه تابیدر. اوتوز باشقہ قدر اولتهین ارککیر آیدد بزم یاره ایله ایکی یوز الی غروش ویرکی ویرمکه مکلفدر. اوتوزدن اوتوز بش باشقہ قدر اولان بکارلردن ایکی مثلی، یعنی بش یوز غروش آلتینر. اوتوز بش یاشندن الی باشقہ قدر بکارلی ویرکیسی آیدد تام اون یارادر! الی ایله آلتش یاشلری آراسنده بولونان بکارلردن ده آیدد یک اوج یوز غروش آلتینر. آنجیق یتش بش یاشی تجاوز ایدن بکارلرک ویرکی یوکی تخفیف اولنوب بولردن سننده بش یوز غروش استیفا ایدیلیدر. زوجهرلی وفات اغش اولانلر یالکوز اوج سنه ماتم حقه مالک اولوب اوندن صوکرده تکرار اولنک

پروفیسور (براون) (کمبریج) دارالفنونندن طب مآذونی اولارق چیققدن صوکرده (سنه بارتله ووس) خسته خانه سنه کیره رک معلومات طبیه سنی اکمال اغش وطب دیلوماسی آلتش اولدینی حالده هیچ بر زمان اجرای طبابت ایتمشدر. منشائی اولان مکتبه معلم اولارق کیرمشدی. بوسیره ده درکه (ایران) ه کیتک آرزوسی اجرایه فرصت بولدی. ایرانه بولوندینی ۱۸۹۳ سننده یازدینی وایرانه حائد اثر، که (ایرانلیر آره سنده برسنه) عنوانی در، انتشار اتمشدر. بوسیره ده فارسی معلمی اولارق (کمبریج) دارالفنوننه انتخاب ایدیلشدر و ۱۹۰۲ تاریخته قدر بوصفته (کمبریج) دارالفنوننده بولونمشدر بوتاریخده مان ایکی یوز سنه دنبری موجود و معتبر اولان عربجه پروفیسور لکته انتخاب ایدیلشدر. برسنه صوکرده انکلیز اقاده میاسنه اعضا اولمشدر. منتشر آتاری پک چوقدر و موضوعلری متنوعدر کندیسی اساساً فیلولوگ یعنی علم السنه متخصصی دکلدی. شرق تاریخ مذاهنه وادیانه حصر تبع اتمشدی. ایران ادبیاتی حقتده کی بویوک کتابی ۴ جلد تشکیل ایدر.

برنجیسی ۱۹۰۲ ده و صوکتجیسی ۱۹۲۴ ده چیقمشدر. [*] بوکتاب برآیدد علمیه در و فارسی اشعار بویوک برموقینله انکلیز نظمته نقل اتمشدر. کرک انکلیزجه کرک دیگر لسانده بووادیده بوقدر مکمل برابر یوقدر. علم تاریخه متعلق اثرلری آره سننده شونلر ذکر ایدیلدیلیر. ۱۹۲۱ ده نشر اولونان (چهارمقاله) ترجمه سی. (طبرستان تاریخی)، (تاریخ کزیده)، دولت شاهک (تذکره شعرا سی): ۱۹۰۹ ده (ایران انقلابی)، ۱۹۱۰ ده (زمانه ایراننده اشعار و مطبوعات) عنوانلی کتابلری چیقمشدر. پک علاقه دار اولدینی بایلیک آتاری حقتده برچوق یازیلری و ترجمه لری واردر. دیانت و فلسفه آنسیقلوبه دیانتک باب و بایلیک بحثی یازان اودر. ۱۹۰۰ ده ال یازمه سی کتب اسلامیته ک برلستنه سی نشر اتمشدر و عرب طبابتی حقتده کی قوزرائلری کتاب شکنده باصیلمشدر.

تورکک و تورکجه نک محب و خادی M. Gibb وفات ایددیکن صوکرده، اونک (تورک تاریخ اشعار) عنوانلی ویش بویوک جلددن متشکل کتابی طبع اتمک وظیفه سنی میستر (براون) درعهده اتمشدی. میستر (کب) ی ده حرمتله یاد اتمه لی یز ۱۹۰۲ ده اونی (لوندره) ده زیارت ایدیکم زمان نه قدر تورک محی برانکلیز اولدینی کوردم بر خابلی اشعار مزنی انکلیزجه به ترجمه اتمشدی. (کب) ده (براون) ده نابود اولدیلر. فقط اونلرک بوچرخ کبود ایچنده برافدقلمی صاف و براق طنین فکر و شفقت انسانلق یاشادقجه یاشایاجقدر.

بنت در صبیفه عالم درام ما

دییه یلمک شوکتی ایسته بویه جانلرک نصیب مستحقدر.

• • •

[*] برخانم قیز طرفندن بومهم کتابک تورکجه به ترجمه ایدیلکده اولدینی بویوک برسونجله اوکرندک. - اجتماع -

دین ، صرف فکری و ذهنی سیدلرک دوغوردینی
بر « مایع - fait » دکلدر . صرف فکری بر ساحه ده
دینی تصوراتی یار آتمق و محافظه ایتمک امکانی یوقدر .
اونلر ، اوزره رنده علمک چالیشدینی حیاتدن دها باشقا
دها خصوصی و دها شخصی بر حیاتک تجربالرینه عائد
افادهلر اولمالی که دواملی بر قیمت قازانایاسین .

دینی احتیاج اسکی قیمت لرک ادامه سنه و یکی قیمت لرک
اورتایه چیقمه سنه یارار .

دین ، اخلاقی حیاتی سوق و اداره ایدمه یلمک ایچون
لزوملی اولان بر فرضیه دکلدر ؛ لکن او ، اخلاقی حیاتک
قوت و قیمتی جوغالته بیلور .

دین ، روحانی حیاتک بر شکلی درک - شاید حیاتک
قوتنک تناقص ایتمه سی ایسته نه یورسه - اوزته دن قالدقارکن
یرینه یکی و معادل بر حیات شکلی قویمالیدر .

دین فلسفه سنده (قیمتی محافظه) پرنسپیی ، هیچ
بر زمان « دینلرک آچقندن آچقه » بر طاقم قیمتلی
و بونلرک محافظه سنی ذکر ایتدیکنی ، ادعا ایتمز بالکنز
او ، کوسته ریرکه : « هر دینده بر احتیاج کوزه چاربار :
بو ، تکاملک معین بر دوره سنه کیرمش انسانک طنبیدینی
قیمتک محافظه سنی قبول ایتمک احتیاجی در . »

شاید ، آلهلر و معبودلر ، انسانلرک « ای » و
« بویوک » تلقی ایتدکلری شیلری حایه ایدهن وارقلر
کی قبول ایدیله سهردی ، انسانلر طرفدن حرمت کورمه لری
احتمالی قابرمیدی ؟

معبودلره ، « ساده جه قادر اولدقلری ایچون طایینیلور
دینسه بیله بو (اجتناس - Sentiment) ک آرقاسنده
« ای » و « دوغرو » نی ادامه ایتمک احتیاجی واردر .

مجبوریتده درلر . عینی برسته ایچنده اوچ ازدواج طلبک رد
ایدلدیکی رسماً تحقق ایدن بکارلر ویرکیدن معاف عد اولنورلر .
ایشته بوتون بونلر نظر اعتباره آلینجه ، زده کی شخصی
ویرکینک نه قدر اهمیتز اولدینی میدانه چقار .

نیت کتبخانه لری

بلجیقا مطبوعاتده کوزدیکمزه نظراً نیت کتبخانه لرنده
شایان حیرت مقدارده چین مؤلفات قدیمه سی موجود اولوب
بونادیده و قیمتدار اثرلری آوروپالیرک کوزوب تدقیق ایتمی
ممنوع اولق اعتبارله استفاده ممکن اولاماقده در .
تأمین ایدیلدیکنه نظراً ، اگر کونک برنده بر آوروپا عالی
بوفکر خزینهلری کوزوب تدقیق ایتمک موفق اولورسه ،
کوزلرینک اوکنده آجیلاجق آسیا خوارق فکریه سی قارشینده
میهوت اولوب قالاچق و بالخاصه بوکون آوروپا علماسنجه پک ناقص
برصورتده معلوم اولان بیکلرجه وقایع تاریخیه حقنده اک
دوغرو و اک غیر مأمول تفصیلات ائله ایدیله جکمش .
هرحاله بویه برامکان تحقق ایتدیکی زمان ، تورک تاریخک
بوکون مظلم و مختلف فیه اولان اوائلی بوندن بالخاصه مستفید
اولوب ماضی « علمیز » تمایله توضیح ایتمش اولاجق دیمکدر .
بناءً علیه آوروپالیرک بالکنز علماً علاقه دار اولدقلری نیت
کتبخانه لری بزم ایچون هم علم ، هم ملت نقطه نظرندن حائز
اهمیت وشایان دقتدر .

دین فلسفه سی :

دین حقنده فکریلر

I

عصرک اک مقتدر فلسفه بر دوسر لرینده دانمارقلی
(هوفریغ) ک (دینک فلسفه سی) عنوانی مهم بر
اثری واردر . آشاغکی سطرلری مذکور اثرک مختلف
صیغه لرینده طوبه یلورم . بونلرک ، باطاصه ، کنج فلسفه
متتبعلری ایچونه اثرک اکلا شلمه رنده - فایزالی اولدقلمی
قیاعتده ییم :

(روح - Esprit) حیاتنده ، قایب اولانلرک
یرین طوتاجق یکی شکلره ، یعنی (روحی معادل
Equivalent Psychique) لره لزوم واردر .